

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародна економіка

Освітня програма Економічна кібернетика

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 16 серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Міжнародна економіка
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Викладач (-і)	к.е.н., доц. Пілько А.Д.
Контактний телефон викладача	+38(050)3735287
E-mail викладача	andriy.pilko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=97&id_cou=9330
Консультації	Очні та онлайн консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>«Міжнародна економіка» є нормативною дисципліною. Засвоєння основних тем курсу надає майбутнім фахівцям ґрунтовні знання щодо особливостей функціонування міжнародної економічної системи та закономірностей її розвитку; зрозуміти особливості взаємодії національних економік в структурі світового господарства, середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності; особливості основних процесів розвитку сучасного світового господарства: інтернаціоналізації, економічної глобалізації та формування інтеграційних угруповань; форм і методів міжнародних економічних відносин і основного інструментарію міжнародної економічної діяльності, практики здійснення міжнародної діяльності та проходження даних процесів в Україні. Даний курс спирається на результати вивчення політичної економії і мікроекономіки, макроекономіки, історії економічних вчень та інших дисциплін. Основні проблеми міжнародної економіки розглядаються в системі сучасної економічної теорії (мікроекономіка, макроекономіка, міжнародна економіка). За допомогою інструментів мікроекономічного аналізу висвітлюються питання міжнародного руху товарів та чинників їх виробництва. Макроекономічний аналіз слугує вивченню питань функціонування сучасних валютних і фінансових структур, міжнародних фінансових ринків, макроекономічної політики у відкритій системі міжнародної економіки. Важливість курсу визначається сучасними умовами розвитку світового господарства в цілому та інтеграцією України як самостійної держави в світове господарство. Основна увага приділяється сучасними тенденціями розвитку світового господарства, конкретним формам міжнародних економічних відносин, розвитку міжнародного економічного співробітництва, проблемам міжнародної економічної інтеграції та участі України в цих процесах.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою вивчення дисципліни є сформувати систему теоретичних знань, вмінь та практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм, методів та механізмів реалізації міжнародних економічних відносин та основного інструментарію міжнародної економічної діяльності, процесів розвитку світового господарства та їх вплив на розвиток національних економік, регіональних об'єднань країн світу, а також набуття навичок аналізу зовнішньоекономічної політики України у процесі її інтеграції в сучасні міжнародні структури. Особлива увага приділяється євроатлантичній інтеграції.</p>	
4. Компетентності	
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.</p> <p>ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.</p> <p>СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.</p>	

5. Результати навчання					
5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).					
10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.					
17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.					
22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.					
6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу - 90 год.					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			16		
Практичні			14		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий		
6	051 Економіка	Третій	Нормативний		
Обсяг курсу - 90 год.					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			16		
Практичні			14		
Самостійна робота			60		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Міжнародна економічна система. Міжнародна економічна система: сутність та її елементи. Міжнародний поділ праці. Міжнародні економічні відносини, суб'єкти, об'єкти та структурні рівні (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий) міжнародних економічних відносин. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля товарами, міжнародна торгівля послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція.	Лекція, практичне заняття	[1-7,13]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	2 бали	До наступного заняття за розкладом

<p>Тема 2. Міжнародна торгівля та торговельна політика.</p> <p>Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародної торгівлі, класичні, неокласичні та альтернативні).</p> <p>Форми, методи та показники міжнародної торгівлі товарами. Поняття та форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт та імпорт), компенсаційна (зустрічні закупівлі, бартерна торгівля, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), торгівля за кооперацією; торгівля в режимі найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна. Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони). Показники міжнародної торгівлі.</p> <p>Зовнішньоторговельний контракт: види, структура, функції. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020).</p> <p>Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами: тарифні та нетарифні інструменти торговельної політики за класифікацією ЮНКТАД; макроекономічні ефекти застосування тарифних і нетарифних методів для малої та великої економіки.</p> <p>Види послуг у міжнародній торгівлі за класифікацією СОТ (ГАТС).</p> <p>Оцінка торговельної ефективності України з країнами ЄС в умовах євроінтеграційних процесів.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[8-12]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>2 бали</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
--	----------------------------------	---------------	--	---------------	---

<p>Тема 3. Міжнародний рух капіталу.</p> <p>Форми і чинники міжнародного руху капіталу. Прямі іноземні інвестиції: сутність та форми. Портфельні інвестиції: сутність та інструменти міжнародного портфельного інвестування. Види інвестиційних операцій з цінними паперами (інструменти участі в капіталі, боргові цінні папери). Міжнародний інвестиційний ринок: сутність, специфіка, структура. Міжнародний ринок акцій. Міжнародний ринок облігацій. Ринок похідних інструментів (форвардні та ф'ючерсні контракти, опціони та свопи). Інвестиційна привабливість та система показників, що її характеризують. Інвестиційний клімат країни: поняття та головні складові. Інвестиційна привабливість та інвестиційний клімат України. Форми та методи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності: захист інвестицій, державні гарантії, адміністративна і дипломатична підтримка, страхування інвестицій, уникнення подвійного оподаткування. Інституційне регулювання інвестиційної діяльності: ЮНКТАД, двосторонні, багатосторонні угоди, угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРИМС), угода про захист іноземних інвестицій.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[1,2,13]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>3 бали</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
---	----------------------------------	-----------------	--	---------------	---

<p>Тема 4. Міжнародна трудова міграція. Світовий ринок праці.</p> <p>Поняття міжнародної міграції робочої сили. Зовнішня і внутрішня міграція робочої сили; міжнародна міграція робочої сили: еміграція, імміграція, реїміграція.</p> <p>Основні причини, напрямки та закономірності міжнародної міграції робочої сили.</p> <p>Міжнародні центри тяжіння робочої сили. Країни походження трудової міграції.</p> <p>Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори. Світовий ринок праці: сутність та специфіка, функції та сегменти.</p> <p>Географічна та галузева структура світового ринку праці. Поняття та форми неформальної зайнятості у світовому ринку праці.</p> <p>Регулювання міжнародної міграції праці: рівні (національні, міжнародний); методи економічні, адміністративні, інституційні).</p> <p>Міжнародна організація праці в глобальній системі регулювання трудової міграції.</p> <p>Україна в міжнародних міграційних процесах: наслідки, переваги та загрози.</p> <p>Головні чинники еміграції та країни-реципієнти робочої сили з України.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[1,2,3,7]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття</p>	<p>4 бали</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 5. Міжнародне науково-технічне співробітництво.</p> <p>Сутність технологій і міжнародного технологічного трансферу. Форми передачі та захисту технологій. Способи комерційного і некомерційного міжнародного трансферу технологій. Інституційне регулювання світового ринку технологій: Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності СОТ (ТРИПС), комітет з передачі технології Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Пріоритетні напрями розвитку міжнародного технологічного обміну для України.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[2-4,6]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, тестування в СДН</p>	<p>3 бали</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

<p>Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини. Валюта: поняття, типи та види. Резервні валюти. Валютний курс та валютне котирування. Фактори впливу на валютний курс. Валютні режими. Паритет купівельної спроможності валют. Валютна система. Типи валютних систем: національна, регіональна (міжнародна), світова. Еволюція світової валютної системи. Європейська валютна система. Світовий валютний ринок: сутність, функції, структура, суб'єкти. Поняття та види валютних операцій (поточні, валютні операції, пов'язані з рухом капіталу, відкриття та ведення валютних рахунків, неторгові операції, операції по залученню та розміщенню валютних коштів, конверсійні операції (угоди з негайною поставкою, строкові форвардні, ф'ючерсні, опціони з валютою)), свопи, валютний арбітраж). Валютне регулювання, його види. Валютна політика та її інструменти (валютна інтервенція, валютний демпінг, дисконтна політика, девальвація та ревальвація, валютні обмеження). Міжнародний кредит: поняття, функції та форми. Зовнішній борг. Види та показники зовнішнього боргу. Методи та інструменти управління зовнішнім боргом. Інституційне регулювання міжнародних кредитних відносин: МВФ, група Світового банку, Лондонський та Паризький клуби кредиторів. Платіжний баланс: поняття, структура, фактори впливу та методи врівноваження.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[1-13]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал</p>	<p>3 бали</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 7. Міжнародна економічна інтеграція. Типи міжнародної економічної інтеграції: преференційна зона торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція. Зона вільної торгівлі України з ЄС як поглиблена та всеохоплююча. Організаційні форми співробітництва Україна–НАТО в</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[4,6,8]</p>	<p>Опрацювати теоретичний матеріал</p>	<p>3 бали</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

<p>економічній сфері. Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції. Статичні (створення торгівлі, відхилення торгівлі) та динамічні ефекти (вигоди від спеціалізації, ефекту масштабу; зростання добробуту; поліпшення платіжного та торговельного балансів; розвиток структури торгівлі; залучення інвестицій тощо).</p> <p>Характеристика європейських інтеграційних об'єднань, до складу яких входить Україна. Особливості сучасних європейських та світових інтеграційних процесів.</p> <p>Перспективи розвитку економічної співпраці України з європейськими економічними інтеграційними об'єднаннями.</p>				
---	--	--	--	--

7. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	<p>100 бальна– 50 балів протягом семестру та 50 балів за залік</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
Вимоги до письмової роботи (індивідуального творчого завдання)	<p>Студент виконує індивідуальне творче завдання, яке є допуском до складання заліку. Індивідуальне творче завдання виконується і захищається з метою перевірки самостійної роботи студентів в процесі навчання. За виконання індивідуального творчого завдання студент отримує 2 оцінки (за написання та за захист)</p>
Семінарські заняття	<p>Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<ul style="list-style-type: none"> – оцінка за відповіді на практичних заняттях (10 балів) – оцінка за тестування (60 балів); – оцінка за індивідуальне творче завдання (КСР) (30 балів)

8. Політика курсу

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні незадовільні оцінки, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

9. Рекомендована література

1. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини : практикум : навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Ю.В. Огерчук, О.Ю. Григор'єв, А.О. Босак. – 3-є вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2016. – 583 с.
2. Босак А.О. Міжнародна економіка : теоретичні та прикладні аспекти : навч. посібник / А.О. Босак, О.Ю. Григор'єв, Л.І. Чернобай, О.С. Скибінський. – Львів : Міські інформаційні системи, 2015. – 245 с.
3. Міжнародна економіка та міжнародні економічні відносини: навч. посібник / А.О. Босак, О.Ю. Григор'єв, Ю.В. Малиновський, В.П. Далик. – Львів: СТ «Міські інформаційні системи», 2017. – 365 с.
4. Міжнародна економіка : навчальний посібник для вузів / Г.Е. Гронтковська, О.І.Ряба, А.М. Венцурик, О.І. Красновська. – Київ : ЦУЛ, 2014. – 382 с.
5. Войтко С.В., Гавриш О.А., Згуровський О.М., Нараєвський С.В. Економіка зарубіжних країн. - Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 400 с.
6. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / Ю. Г. Козак, М. А. Засць, Н. В. Притула та інші. – Одеса: «ТОВ.ПЛУТОН», 2016. – 352 с.
7. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство: кол. монографія / За ред. І. М. Посохова, П. Г. Перерви, О. Д. Матросова, В. Г. Дюжева, В. О. Матросової. – Харків : НТУ «ХП», 2016. – 450 с.
8. Пілько А.Д., Хоробчук О.І., Дедерчук О.М. Теоретичні основи формування експортного потенціалу регіону. Економічний вісник НТУУ "Київський політехнічний інститут". №23. 2022.
9. Пілько А.Д., Лесів І.Б. Моделювання процесу оцінювання та аналізу експортного потенціалу регіону. Бізнес Інформ. 2020. №1 (43). С.325-333
10. Надвиничний С.А. Сучасні умови формування та реалізації експортного потенціалу аграрної сфери регіонів України. Економічний аналіз. Тернопіль. 2018. Том 28. № 3. С. 56-61.
11. Макогін З.Я., Атаманчук З.А. Оцінка торговельної ефективності України з країнами ЄС. Бізнес Інформ. 2020. № 3. С. 16-25.
12. Ішук С.О., Полякова Ю.В., Процевят О.С. Структура та динаміка українського товарного експорту: регіональний вимір. Регіональна економіка. 2021, №1. С.20-28.
13. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г. Козак. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 228 с.

Викладач

А.Д. Пілько